

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 705/2022-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpeného Dentons Europe CS LLP, organizačná zložka, Bottova 2A, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 4Tp/103/2022 zo 14. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 17. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vlastníckeho práva podľa čl. 17 Charty základných práv Európskej únie a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením všeobecného súdu v jeho trestnej veci. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Sťažovateľovi bolo 15. októbra 2020 vznesené obvinenie pre pokračovací obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry v Bratislave z 13. mája 2021 bolo rozhodnuté o zaistení majetku sťažovateľa podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu, že sťažovateľ je stíhaný za trestný čin, za ktorý sa obligatórne ukladá trest prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 3 Trestného zákona. Tým bola naplnená základná materiálna podmienka pre použitie § 425 ods. 1 Trestného poriadku. Uznesením prokurátora zo 17. mája 2021 došlo k dodatočnému zaisteniu majetku sťažovateľa.

Sťažovateľ podal proti uzneseniam o zaistení majetku sťažnosti a tiež žiadosť o obmedzenie zaistenia a žiadosť o zrušenie zaistenia majetku. Prokurátor uzneseniami zo 7. a 15. júna 2021 sčasti vyhovel podaniam sťažovateľa a zrušil časť napadnutého uznesenia o zaistení majetku v časti niekoľkých bankových účtov, ktoré nepatrili sťažovateľovi, a v časti týkajúcej sa jedného z účtov sťažovateľa do 710,73 eur ako sumy životného minima sťažovateľa, jeho rodičov a detí. Okresný súd uznesením zo 14. septembra 2021 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu prokurátora o zaistení majetku.

3. Sťažovateľ podal v januári 2022 podľa § 425 ods. 2 Trestného poriadku žiadosť o zrušenie zaistenia majetku, ktorú prokurátor zamietol. Sťažovateľ podal ďalšiu žiadosť o zrušenie zaistenia majetku 27. júla 2022, ktorú prokurátor uznesením z 2. augusta 2022 zamietol ako nedôvodnú. Proti uzneseniu prokurátora podal sťažovateľ sťažnosť. V nej uviedol, že k uloženiu trestu prepadnutia majetku nemôže súd pristúpiť automaticky ani v prípade, ak by došlo k odsúdeniu za trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti. Platí zásada individualizácie trestu, trest nemôže byť uložený mechanicky, bez zváženia všetkých okolností prípadu a pomerov páchatel'a. Poukázal na skutočnosť, že zaistenie sa vzťahuje aj na účet, na ktorom sú peniaze jeho rodičov, a na účty, na ktoré sú mu vyplácané rodinné prídavky a výživné na deti. Zaistenie má negatívny dopad aj na život jeho detí a rodičov a znemožňuje mu uhrádzať bežné výdavky. Sťažovateľ nemal žiaden prospech z trestnej činnosti a svoj majetok nadobudol legálne. Vyšetrovanie je poznačené priet'ahmi, v dôsledku čoho musí strpieť zaistenie majetku neprimerane dlhú dobu. Sťažovateľ vyčítal nevykonateľnosť časti uznesenia prokurátora, ktorým bolo zrušené zaistenie časti peňažných prostriedkov na účte, pretože banka nevie odblokovať iba časť prostriedkov na účte. Sťažovateľ tiež namietal nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku, pretože k tomu, z čoho je obvinený, sa priznal, no skutky nemajú znaky trestného činu podľa § 233 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona.

4. O sťažnosti rozhodol okresný súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením, ktorým sťažnosť zamietol ako nedôvodnú. V odôvodnení uviedol, že dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa vyplýva z množstva vykonaných dôkazov. Súd poukázal na obsah zadovážených dôkazov, na to, že následkom konania sťažovateľa vznikla poškodenej škoda veľkého rozsahu, na motív konania sťažovateľa a spôsob spáchania skutku. Postup prokurátora pri zaistení majetku sťažovateľa podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku bol primeraný, zdržanlivý a proporcionálny. Vzhľadom na to, že sťažovateľovi bolo dôvodne vznesené obvinenie pre trestný čin uvedený v § 58 ods. 3 Trestného zákona, za ktorý sa obligatórne ukladá trest prepadnutia majetku, bola splnená podmienka vyplývajúca z § 425 ods. 1 Trestného poriadku pre zaistenie majetku obvineného, keďže vzhľadom na povahu, závažnosť a pomery obvineného treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku. Vzhľadom na dôvodné podozrenie, že sťažovateľ páchal sofistickovanú trestnú činnosť, ktorej motívom bolo získanie značného majetkového prospechu, nepovažoval doterajšiu dĺžku zaistenia za neprimeranú. K námietke nevykonateľnosti časti uznesenia prokurátora, ktorým bolo zrušené zaistenie peňažných prostriedkov na účte do 710,73 eur, súd uviedol, že túto skutočnosť sťažovateľ nijak nepreukázal a nie je v právomoci orgánov činných v trestnom konaní ovplyvňovať obchodnú činnosť banky. Skutočnosť, že na jeden zo zaistených účtov prijíma výlučne rodinné prídavky, sa dosiaľ nepodarilo preukázať. Vo vzťahu k námietke o nesprávnej kvalifikácii skutku súd uviedol, že táto otázka, ako aj hodnotenie výpovedí bude vecou súdu pri rozhodovaní vo veci samej.

III.

5. Podľa sťažovateľa je napadnuté uznesenie svojvoľné a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Tento záver odvodzuje od toho, že v ňom absentuje posúdenie jeho pomerov ako jednej z troch základných podmienok zaistenia majetku. Súd jeho pomery vôbec neposudzoval a obmedzil sa iba na obligatornosť uloženia trestu prepadnutia majetku. V súvislosti s významom posúdenia pomerov sťažovateľ poukázal na rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu, ktorý aj napriek odsúdeniu obžalovaného pre trestný čin, za ktorý sa ukladá trest prepadnutia majetku, takýto trest neuložil.

6. Sťažovateľ tiež namieta, že v napadnutom uznesení absentuje posúdenie a vyhodnotenie potreby zaistenia majetku a kritérií nevyhnutnosti trvania a rozsahu zaistenia a jeho proporcionality. Podľa sťažovateľa účelom zaistenia majetku je zabezpečenie očakávaného budúceho trestu prepadnutia majetku. Sťažovateľ považuje za arbitrárny názor súdu, ktorý stotožňuje nevyhnutnosť trvania zaistenia majetku s časom trvania trestného stíhania. Tiež nesúhlasí s rozsahom zaistenia, pretože sa vzťahuje aj na bankové účty, na ktorých sú prostriedky jeho rodičov a na ktoré sú mu vyplácané rodinné prídavky a výživné na deti.

7. Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že súd sa vôbec nezaoberal tým, že zaistením bol postihnutý legálne nadobudnutý majetok, a ani svojvoľnou právnou kvalifikáciou skutku, z ktorého je obvinený. Tiež namieta nevykonateľnosť výroku uznesenia prokurátora, ktorým došlo k zrušeniu zaistenia časti peňažných prostriedkov na účte, pretože banka nevie z bankového účtu uvoľniť iba časť peňažných prostriedkov. Súd sa týmto nedostatkom nezaoberal a preniesol celú zodpovednosť na sťažovateľa.

IV.

8. V namietanom uznesení okresný súd zaistenie majetku sťažovateľa odôvodnil tým, že je proti nemu, vzhľadom na množstvo dôkazov a aj jeho priznanie dôvodne vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona, ktorý je zaradený do § 58 ods. 3 Trestného zákona a pri ktorých sa stanovuje trest prepadnutia majetku ako obligatorný následok trestného činu. Pri trestnom čine, pre ktorý je proti sťažovateľovi vedené trestné stíhanie, počíta Trestný zákon s trestom prepadnutia majetku obvineného ako s následkom v prípade uznania jeho viny, a to bez potreby naplnenia podmienok uvedených § 58 ods. 1 Trestného zákona a bez ohľadu na pôvod alebo spôsob nadobudnutia majetku (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Tdo/52/2020 z 27. augusta 2020). V prípade trestných činov vymedzených v § 58 ods. 3 Trestného poriadku súd obligatorne uloží trest prepadnutia majetku, neskúma tak splnenie podmienok v § 58 ods. 1 Trestného poriadku, teda ani pomery páchatel'a. Konštrukcia právnej normy vyjadrenej v § 425 ods. 1 Trestného poriadku nadväzuje na hypotézu, ktorá ako podmienkou pre zaistenie majetku stanovuje očakávanie uloženia trestu prepadnutia majetku vzhľadom povahu a závažnosť činu a pomery obvineného.

9. Okresný súd a predtým prokurátor dospeli k záveru, že takéto očakávanie bolo naplnené z dôvodu, že sťažovateľ je obvinený pre trestný čin uvedený v § 58 ods. 3 Trestného zákona, za ktorý súd obligatorne uloží trest prepadnutia majetku. Právne posúdenie splnenia podmienok pre zaistenie majetku vychádzalo z relevantnej právnej úpravy. Zaistenie majetku sťažovateľa

je následkom očakávania uloženia trestu prepadnutia majetku, tak ako to predpokladá Trestný zákon v normách, ktoré sú na ústavnom súde predmetom konania o súlade právnych predpisov. Sťažovateľom namietaný nedostatok o absencii posúdenia jeho osobných pomerov nie je prejavom svojvôle či arbitrárnosti napadnutého uznesenia.

10. Pokiaľ sťažovateľ v sťažnosti uvádza ďalšie podmienky, ktoré orgán činný v trestnom konaní mal pri rozhodovaní o zaistení majetku zohľadniť, konkrétne potrebu zaistenia majetku, kritérium nevyhnutnosti trvania a rozsahu zaistenia a kritérium jeho proporcionality, ide o interpretáciu § 425 ods. 1 Trestného poriadku, ktorá nezohľadňuje súvis § 425 ods. 1 Trestného poriadku s § 58 Trestného zákona, ktorý rozlišuje medzi fakultatívnym a obligatívnym uložením trestu prepadnutia majetku. Sťažovateľom zdôrazňované kritériá pri rozhodovaní o zaistení majetku sa skôr ako na obligatórne uloženie trestu prepadnutia majetku vzťahujú na tie situácie, pri ktorých je uloženie tohto trestu fakultatívne. Zaistenie majetku sa podľa § 426 ods. 1 Trestného poriadku vzťahuje na celý majetok obvineného, čo zodpovedá tomu, že v prípade sťažovateľa možno očakávať trest prepadnutia, ktorý sa bude vzťahovať na celý jeho majetok. Preto nemožno vnímať ako pochybenie ústavnoprávneho významu, keď súd nehodnotil spôsob nadobudnutia majetku sťažovateľa. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že pri zaistení majetku ide o opatrenie dočasnej a zabezpečovacej povahy, ktoré priamo nesmeruje k odňatiu vlastníctva. Ide o obmedzenie základného práva vlastníť majetok v oprávneniach disponovať a užívať ho. Preto i uloženie tohto opatrenia nevyžaduje prísny test proporcionality, akého sa sťažovateľ dovoláva v ústavnej sťažnosti a ktorý treba dôsledne aplikovať predovšetkým v prípade definitívneho odňatia vlastníctva.

11. Sťažovateľ tiež namieta, že uznesenie, ktorým prokurátor zrušil zaistenie časti peňažných prostriedkov na bankovom účte sťažovateľa v sume určeného životného minima, je nevykonateľné. Prokurátor postupoval v súlade s § 95 ods. 4 Trestného poriadku, keď uvoľnil zaistenie tých peňažných prostriedkov, ktoré slúžia na uspokojenie základných životných potrieb sťažovateľa, jeho detí a rodičov. Zrušiť zaistenie celého účtu nebolo možné, lebo podľa § 426 ods. 1 Trestného poriadku sa zaistenie majetku vzťahuje na celý majetok obvineného. To, že banka nevie odblokovať časť prostriedkov na účte, nemožno vyhodnotiť ako pochybenie prokurátora a následne okresného súdu. Z uznesenia prokurátora zo 7. júna 2021 jasne vyplýva výška finančných prostriedkov, pri ktorých nie je dôvod na ich zaistenie tak, aby tento výrok bol interpretovateľný aj bankou ako tretím subjektom. Napokon, postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorý bol v súlade s procesnými predpismi, nemožno hodnotiť ako porušenie práv sťažovateľa. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že zaistenie majetku sa vzťahuje na peňažné prostriedky jeho rodičov, nedomáha sa tým ochrany svojich práv, ale práv tretej osoby.

12. Namietané porušenie práv sťažovateľa nemožno vyvodiť ani z toho, že sa okresný súd v napadnutom uznesení osobitne nezaoberal jeho námietkami voči právnej kvalifikácii skutku, z ktorého je obvinený. Právna úprava celkom jasne ako podmienku pre zaistenie majetku obvineného stanovuje vedenie trestného stíhania pre kvalifikovaný trestný čin, pri ktorom počíta Trestný zákon s trestom prepadnutia majetku. Táto podmienka splnená bola. Okresný súd napadnutým uznesením rozhodoval o sťažnosti proti uzneseniu prokurátora o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o zrušenie zaistenia majetku, pričom preveril, že voči sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie pre takýto trestný čin. Predmetom posudzovania však nebola správnosť právnej kvalifikácie skutku, ktorá bude vecou súdu pri rozhodovaní o vine a treste.

13. Z námietok sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu nemožno vyvodit' porušenie žiadneho zo sťažovateľom uvedených základných práv. Predbežné obmedzenie dispozície s jeho majetkom má základ v aplikovanej procesnej úprave a nemožno dospieť k záveru, že vzhľadom na hroziaci trest sťažovateľa by šlo o svojvoľný zásah do jeho vlastníckych práv. Preto bola ústavná sťažnosť ako zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2022

Peter Straka
predseda senátu